

SOSYAL BELEDİYESİZİLİKTE SOSYAL BÜTÇE UYGULAMALARI: KÜTAHYA BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

SOCIAL BUDGET PRACTICES IN SOCIAL MUNICIPALISM: THE CASE OF KÜTAHYA MUNICIPALITY

İrem ERASA AKÇA*

*Dr.Öğr.Üyesi, Hakkari Üniversitesi, Çölemerik MYO, Finans-Banka ve Sigortacılık Bölümü, iremakca@hakkari.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5191-2630

MAKALE BİLGİSİ	ÖZ
<p>Gönderilme Tarihi 25.08.2023</p> <p>Revizyon Tarihi 09.10.2023</p> <p>Kabul Tarihi 21.10.2023</p> <p>Makale Kategorisi Araştırma Makalesi</p> <p>JEL Kodları H53 H61 H72</p>	<p>Bu çalışma günümüz modern bütçe görüşlerinden sosyal bütçeleme kavramını yerelde belediyeler nezdinde sosyal belediyecilik kavramı ile ilişkilendirmek üzere hazırlanmıştır. Belediye örneklemini olarak Kütahya Belediyesi seçilmiştir. Kurumun sahip olduğu imkânlar doğrultusunda ölçek değerlendirmesi yıllık performans programlarında ve faaliyet raporlarında yer almaktadır. Bu raporlarda kurumun hedefleri, performans göstergeleri, yürütülen projeleri ve hizmetleri yerine getirmekle yükümlü olan müdürlüklerine yer verilmektedir. Yine aynı raporlarda ilgili müdürlüklerin sunduğu hizmetlere ayrılan toplam kaynak ihtiyacı ekonomik kodlamalar altında sınıflandırmaya tabi tutulmaktadır. Strateji Geliştirme Müdürlüğünce hazırlanan belgelerde ayrıca projelerde hedeflere ulaşım oranı belirtilmektedir. Kütahya Belediyesi, Sosyal Belediyecilik kavramına temel prensipleri arasında yer vermekle kalmamış, pek çok uygulamayı özellikle 2019 yılından itibaren hayata geçirmiştir. Ayrılan kaynaklar ve hâlihazırda sürdürülen sosyal içerikli projeler bunun birer göstergesidir. Sosyal Bütçe adı altında ayrı bir bütçeleme değil, belde sakinlerinin asgari refah düzeyini yükseltici politikaları finanse eden harcamalara yıllık bütçeleri içerisinde sürdürmektedir.</p> <p>Anahtar Kelimeler: Sosyal Belediyecilik, Sosyal Planlama, Sosyal Bütçeleme, Kütahya Belediyesi</p>

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<p>Received 25.08.2023</p> <p>Revized 09.10.2023</p> <p>Accepted 21.10.2023</p> <p>Article Classification: Research Article</p> <p>JEL Codes H53 H61 H72</p>	<p>This study has been prepared to associate the concept of social budgeting, one of the modern budget views, with the concept of social municipalism in local municipalities. Kütahya Municipality was selected as the municipality sample. The scale assessment of the institution in line with its means is included in the annual performance programs and annual reports. These reports include the organization's objectives, performance indicators, projects carried out, and the directorates responsible for fulfilling the services. In the same reports, the total resource requirement allocated to the services provided by the relevant directorates is categorized under economic codes. The documents prepared by the Strategy Development Directorate also indicate the rate of achievement of the targets in the projects. Kütahya Municipality has not only included the concept of Social Municipalism among its basic principles, but has also implemented many practices, especially since 2019. The resources allocated and the ongoing social projects are indicative of this. It does not budget separately under the name of Social Budget, but continues expenditures that finance policies that raise the minimum welfare level of the residents of the municipality within the annual budgets.</p> <p>Keywords: Social Municipalism, Social Planning, Social Budget, Kutahya Municipality</p>

Atıf (Citation): Erasa Akça, İ. (2023). "Sosyal Belediyecilikte Sosyal Bütçe Uygulamaları: Kütahya Belediyesi Örneği", *Kapanalti Dergisi*, (4): 155-173

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License

Giriş

Bütçe, tarihi oldukça eskiye dayanan bir kavram olarak bilinmektedir. Hükümetlerin kamu yönetiminde başvurduğu bu kavram, yıllar içerisinde iktisadi okulların görüşlerine konu olmuştur. Klasik görüşe göre, bütçenin kamu harcamalarını en düşük seviyede tutarak denk olması ve beklenmedik olaylar, örneğin savaş, için borçlanmanın kullanılması gerekliliği vurgulanmıştır. Fakat ilerleyen dönemlerde yaşanan Büyük Buhran ve sonrası süreçte bu görüşlerin geçerliliği sorgulanarak bütçeye modern fonksiyonların ilave edilmesinin gerekli olduğu ifade edilmiştir. Bu fonksiyonlar bütçenin yalnızca gelir ve harcama rakamlarına yer vermesinden daha kapsamlıdır. Ülke kaynakları sınırlıdır ve bu kaynakların etkin kullanımı gereklidir. Ayrıca kamu idaresini üstlenen kesim ülke genelinin hak sahibi olduğu milli geliri hakkaniyetli yönetmekle yükümlüdür. Burada önemli bir araç olan bütçenin kaynak tahsisi ve gelirlerin yeniden dağıtım fonksiyonu devreye girmektedir. Maliye politikasının amaçlarının yerine getirilmesi esnasında başvuru bütçenin bunun yanı sıra ekonomik istikrarın sağlanmasına ilişkin fonksiyonu da mevcuttur. Bunu gelir ve harcama kalemlerinde ekonomik daralma ve genişleme dönemlerine yönelik ayarlamaları yapmak suretiyle gerçekleştirebilmektedir. Son olarak planlama fonksiyonundan bahsetmek mümkündür. Merkezi yönetim iktisadi, mali ve sosyal içerikli planlamalar yapmaktadır. Bu planlamalar arasında çalışmada yer alan sosyal planlamalar, sosyal devlet olma özelliğinin bir parçasıdır. İdare halkın sosyoekonomik düzeyini yükseltici, dezavantajlı kesimin hayat şartlarını iyileştirici ve toplumdaki gelir düzeyi yüksek ve düşük düzeylilerin arasındaki uçurumu azaltıcı faaliyetlerde bulunmakla yükümlüdür. Fakat her noktada kadın, çocuk ve engelliler başta olmak üzere toplumsal hedeflerin yerine getirilmesi hususunda başarılı olmayabilmektedir. Burada idari ve mali özerklik tanıdığı yerel idareler devreye girmektedir. Yerel idarelerin işlevsel olarak en yetkin olduğu kurum belediyelerdir. Belediyeler sosyal harcamalarda bulunarak halkın refah seviyesine katkıda bulunabilmektedir. Sahip oldukları gelir kalemlerini etkin kullanmak suretiyle toplumsal iyileştirme imkânı sağlamaktadır. Çalışmanın örnekleme olan Kütahya Belediyesinin faaliyet raporları ile birlikte performans programlarında yer alan bilgiler doğrultusunda sosyal belediyeciliğin bir parçası kabul edilen göstergeler hakkında bilgi sunumu amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda Kütahya Belediyesinin sosyal belediyecilik ilkesi kapsamında faaliyetleri ve bütçe performansları ortaya konmaktadır.

1. Sosyal Devlet ve Refah Devleti Kavramı

Devlet teorisi kendi içerisinde pek çok olguyu barındırmaktadır. Bu olgulardan ilki sosyal boyuttur. Devamında hukuki, iktisadi, politik ve ideolojik boyutlarını da bünyesinde barındırmaktadır. Devlet olgusunun başlangıcı ise, kişilerin toplu yaşama geçişleri ile birlikte gelişim göstermeleri neticesine dayanmaktadır. Kişilerin ortak istek ve çıkarları doğrultusunda bir arada hayat sürdürme arzuları cemiyetleri meydana getirmektedir. Cemiyetlerin yaşam sürdürmesi mutlak bir gücün varlığını meşru kılmakta ve baskın bir otorite olarak adlandırılabilen devlet kavramını siyasal bir biçimde inşa etmektedir (Zabunoğlu, 1973, s. 35). Devletin, toplumsal hayatın gerektirdiği vazifeleri gerçekleştirmek üzere varlığını sürdürmesi hayatın hemen her alanında bulunmasını gerektirmektedir. Bu alanların başında üretim, yönetim, arabuluculuk, savunma ve ideolojik meseleler gelmektedir. Ayrıca yaşama dair kurallar dizini meydana getirmek suretiyle bu kuralların uyumunun denetimi varlığının bir parçasıdır. Bu esnada başvurduğu araçlar; mali, hukuki, örgütsel, felsefi ve askeri şeklindedir. Kullanılan tüm bu araçların boyut ve miktarını ülkenin üretim organlarının göstermiş olduğu gelişim seviyesi belirlemektedir (Eroğul, 2017, s. 34).

Yapılan tanımlama ve yüklenilen anlamlar 16. yy. 'dan itibaren gelişim gösteren devlet kavramının günümüzdeki modern haliyle karşılığı olarak bilinmektedir (Hobsbawn, 1993, s. 101). Modern devlet ve geleneksel devlet terimini birbirinden ayırtıran iki etken söz konusudur. Bunlar; egemenlik ve meşruiyet şeklindedir. Meşruiyet anlayışı geleneksel devlet teorisinde dini ve mitolojik kaynaklı olarak kabul görmekte, devletin başında yer alan kişinin öncesi ve sonrası tanrı ile bağlantılı olduğuna inanılmaktadır. Avrupa feodalizminin son bulmasıyla birlikte kilisenin toplumsal hayat üzerinde yarattığı dinsel baskının azalması

beraberinde bireylerin daha rasyonel karar alabilme ve sorgulama kabiliyetine ulaşma imkanını doğurmuştur. Böylelikle meşruiyetin tanrı kaynaklı olmaksızın toplum arasında yer aldığı görüşü kesinlik kazanmıştır (Arslanel ve Eryücel, 2011, s. 2). Bir diğer etken olan egemenlik, modern devlet teorisinde ulusal egemenlik anlayışının kabul görülen tek yol olması nedeniyle devletleri ulus devlet kavramıyla şekillendirmiştir.

Batı Avrupa ülkeleri başta olmak üzere siyasi iktidarın babadan oğula geçişi yahut dini kaynaklı hüküm süren egemenlik yapısı terk edilerek ideolojik yapıda değişimler ortaya çıkmıştır. Bu değişimlerin içinde kritik öneme sahip olan dönem “Sanayi Devrimi” sonrasına rastlamaktadır. Ekonomik sistemlerde gerçekleşen dönüşüm siyasal dönüşümü zorunlu hale getirmiş, bu durum devlet olgusuna da yansımıştır. Kapitalist sistemin bir unsuru olan serbest piyasa ekonomisi toplumun belirli kesimi üzerinde negatif ayrımcılığa sebebiyet vererek, mevcut etkilerin azaltılması amacıyla girilen arayışlar “Sosyal Devlet”in oluşumunu ortaya koymuştur (Beriş, 2006, s. 129).

Sosyal devlet anlayışı, klasik liberal görüşe bir eleştiri niteliğinde kişilerin bağımsızlık ve özgürlüğünün kabul edilmesi gerekliliği ile birlikte “Sanayi devrimi”nin beraberinde getirdiği belli bir kesim üzerindeki dezavantajların ortadan kaldırılmasını amaçlamıştır. Devlet vatandaşına sunduğu sosyal, siyasal ve ekonomik hakların kullanımında işleyişin sağlıklı gerçekleştirilmesi adına yeni fonksiyonlar üstlenmiştir (Bulut, 2003, s. 175). Buna göre devlet, her bir vatandaşının yaşantısını belirli bir seviyeyi sağlamak üzere standarda almak ve milli gelirinin dağılımında adaleti dengelemekle yükümlü hale gelmiştir. Bu durum devlete toplumsal hayat içerisinde aktif bir rol kazandırmıştır (Gümüş, 2012, s. 122). Bu aktif müdahalenin kabul gördüğü devlet anlayışı sosyal devlet olarak adlandırılmıştır (Özbudun, 2010, s.135).

Kapitalizmden beslenen devlet anlayışlarından biri olarak yer alan sosyal devlet, temelde iki kriter üzerinden ilerlemektedir. Bunlar; sosyal yardım ve sosyal güvenlik hizmetleri şeklindedir. Bu iki kategori üzerinde süreç içerisinde kurumsallaşma sağlanmış, II. Dünya Savaşı sonrasında gelişimde önde ilerleyen ülkeler arasında sosyal refah devleti popülerlik kazanmıştır (Güler, 2006, s. 2-3). Sosyal devlet anlayışının eleştirildiği yıllar petrol krizinin yaşandığı yıllara denk gelmektedir. Dünya ekonomisinde yaşanan kırılganlık ve buhran sosyal devlete ilişkin fonksiyonlarda reform çalışmalarını zorunlu hale getirmiştir. Hemen sonrasında baş gösteren küreselleşme olgusu ile serbest piyasa ekonomisine hız kazandırılması amaçlanmış, devlet bütçesi üzerinde yük teşkil eden sosyal hizmetlerin azaltılarak sosyal refah devleti adı altında yeni görüşler desteklenmeye başlamıştır (Türkoğlu, 2013, s. 277).

Sosyal refah devletinin, sosyal devletin değişen ekonomik düzen doğrultusunda reforma uğramış hali olduğunu belirtip, toplumun sosyoekonomik düzenine gerçekleştirilen bir girişim olduğunu ifade etmek mümkündür. Bu yeni anlayışta devlete yüklenen fonksiyonlar önceki kapsamdan farklı olarak tam istihdamın oluşumunu desteklemek ve toplumun hayat şartlarını özel kurumların faaliyetlerinin zararlı etkilerinden muhafaza etmek şeklinde ifade edilmektedir (Gökbunar& Kovancılar, 1998, s. 252). Bu şekilde toplumsal düzenin ihtiyaçlarına karşılık veren devlet düzeni işleyiş imkanına sahip olmaktadır.

2. Sosyal Politika ve Sosyal Belediyecilik Kavramı

Tarihin dönüm noktalarından biri olarak kabul edilen “Sanayi Devrimi” büyük bir ekonomik gelişim ve dönüşümü sağlamakla birlikte devletin ekonomi içerisindeki yerine getirdiği sınırlama ve serbest piyasa ekonomisine kazandırdığı ivme nedeniyle toplumsal çöküşü beraberinde getirdiği ifade edilmektedir. Bahsi geçen dönemde değişen ekonomik ve siyasal düşünce yapısı neticesinde ortaya çıkan bireyler arasındaki farkın olumlu yönde azaltılması sosyal politikaların gelişim dönemine denk gelmektedir. Bu haliyle kapitalizmin yumuşatılma gayelerinden biri olduğunu söylemek mümkündür (Özaydın, 2008, s.164). Kapitalizm toplum hayatı üzerinde risk ve bilinmezliklere sebep olmakta, bunlardan sosyal adaletin tesisini sağlayarak korunma ancak kamuda sosyal politikaların oluşturulmasıyla mümkün olmaktadır (Çelik, 2010, s. 66).

Buna istinaden oluşturulacak sosyal politika iki temel görüş üzerine inşa edilmektedir. Bunlardan ilki; işverene bağlı çalışan işçi kesiminin iş hayatındaki negatif uygulamalardan en az düzeyde etkilenmesine imkân tanıyan devlete dair yasa ve tatbikatlardır. Bir diğeri ise; toplumsal hayata özel ilgi ve bakım görmeden devam edemeyen, sosyoekonomik bakımdan yetersiz bulunan bir grubun gözetilmesine yönelik kamu eylemleridir (Altan, 2004, s. 9). Bu haliyle sosyal politika kavramının adalet ilkesi ile yakinen ilişkisi olduğu ortadadır. Dünya düzeninde doğal kaynaklar ve imkanların yaşayan tüm bireyler için adil dağılımı gerekmektedir. Adalet kavramı eşitlik kavramı ile çokça zaman bir arada kullanılmakta, adil dağılımla birlikte bireylerin siyasi, ekonomik ve sosyal haklar konusunda da eşit ilkelere sahip olması gerekliliği ifade edilmektedir (Sunal, 2011, s. 286). Politikanın özü toplumsal nizamaya dayandırılmaktadır. Birey eşit oy hakkına sahip olmalı ve düşüncelerini herkes gibi ifade edebilmeli, ihtiyarlık ve rahatsızlık gibi özel durumlarda yaşam koşulları asgari hayat standardının altına inmemeli, çalışma hayatı boyunca bir mülk edinemediği takdirde yerleşim problemi ile karşı karşıya kalmamalıdır. Aksi halde mevcut yoksulluk sorunu katlanarak toplumsal hayat içerisinde özellikle yoksul olmayan kesim üzerinde olumsuz etkilerin yayılması kaçınılmaz olacaktır (Buğra, 2016, s.1). Bilindiği üzere sanayileşmesini tamamlamış gelişmiş ülke konumunda yer alan ülkelerde hayat şartları ve sahip olunan imkanlar açısından yüksek gelir grubu ve düşük gelir grubu arasında büyük farklılıklar bulunmakta, yüksek gelir grubunda yer alan bireyler yoksul kesimin sıkıntılarından rahatsızlık duymaktadır. Eğer kapitalizmin işleyişinde aksaklık istenmiyorsa oluşturulacak sosyal politikalarla mevcut düzene destek verilmelidir (Şenkal, 2005, s. 194).

Sosyal politikaların oluşturulması ve uygulanmasında yetkili merci merkezi idarelerdir. Sanayi devrimi sonrası gelişen süreç içerisinde karşılaşılan köyden büyük kentlere doğru ilerleyen göç dalgası neticesinde kamu tüzel kişiliğinin bir parçası olarak görülen yerel idareler işlevsel bir konuma getirilmiştir. Kentlerde başta yerleşim, eğitim, sağlık ve beslenmeye ilişkin temel gereksinimler merkezi idarenin yerine getirmekte zorlanması sebebiyle yerel idareler tarafından üstlenilmek zorunda kalmıştır (Karakış, 2009, s. 166). Merkezi idare tarafından yerel idarelere devredilen vazifelerdeki artış yerel idarelere sosyoekonomik anlamda eskiye nazaran daha fazla politika üretimini gerekli kılmıştır. Bu politika gereçlerinden en bilineni de sosyal belediyecilik uygulamalarıdır (Kesgin, 2008, s. 55).

Yerel idareler arasında en bilineni olan belediyeler, kamu idarelerine ilişkin politika oluşumu, kurallar bütünü ve bunların uygulamalarını bünyesinde barındıran kamu yönetim disiplininin önemli bir parçasıdır. Bu alanda gerçekleşen tüm dönüşümler belediyelerin siyasi kimlik ve oluşumlarına tesir etmiştir. Göç sorunu ve kentleşme oranının artışı başta olmak üzere pek çok olgu belediyelere yüklenen görev, vazife ve üretkenliklerinde değişimi doğurmuştur (Çarkçı, 2007, s.73). Fakat ülkelerin gelişmişlik derecesinden bağımsız olmakla birlikte kamusal vazifelerin yerine getirilmesi esnasında ihtiyaç duyulan finansmana sahiplik açısından yerel idareler merkezi idarelerin hareket alanları kadar rahat olanaklara sahip olmamaktadır. Yüklenen ihtiyaçların etkin ve verimli giderilmesine ilişkin sorunun üzerine çalışmalar geliştirilmelidir. Bu takdirde belediyelere tanınan maddi imkânlar doğrultusunda demokrasinin kurumsallaşmasına katkı sağlanmaktadır (Ulusoy & Akdemir, 2009, s. 260).

Yerel idarelere idari ve mali olmak üzere ilgili kanunlar çerçevesinde iki şekilde özerklik tanınmaktadır. Bunlardan ilki idari özerklik; belde sakinlerinin talepleri dikkate alınarak arzulan hizmetlerin sunum ve uygulamasının seçilmiş organlarınca görüşe sunulması yerine getirilmesini ifade etmektedir. Bir diğeri olan mali özerklik ise belirlenen hizmetlerin sunumunda başvurabilecekleri öz kaynaklarının bulunmasını kapsamaktadır (Eryılmaz, 2000, s. 123).

Belediyeler, bireylerin topluluk halinde yaşadıkları, yaşam alanlarının yakın binalardan oluştuğu ve coğrafi yaşam alanının sınırlandırıldığı kamu yönetimi idaresidir (Günday, 2002, s. 420). Bu idare merkezi idarenin yerel nitelikteki sosyal politikalarını sosyal belediyecilik felsefesi temelinde yerine getirmektedir. Sosyal belediyecilik kavramı, yerelde ikamet edenlerin hünerlerinden faydalanmak suretiyle sosyal yaşamın yerel iktisadi ve sosyal

iyileştirmelerle kuvvetlendirilmesini içeren uygulamaları barındırmaktadır (Seyyar, 2008, s. 408). Bu uygulamalar şu şekilde yer almaktadır (Pekküçük, 2004, s. 462);

-Çocuk, Kadın, Engelliler, Yaşlılar ve Gençlere yönelik tesisler: Gündüz bakımevleri, sahipsiz çocuk yuvaları, oyun etkinlik merkezleri

kadın sığınma merkezleri, el hünelerine yönelik atölyeler, engelli spor salonları,

huzurevleri,

gençlik rehabilitasyon merkezleri, spor salonları şeklindedir.

-Dezavantajlı Gruplar: Toplumda tacize uğramış, dışlanmış, madde bağımlısı kesime yönelik rehabilitasyon tesisleri.

-Eğitime yönelik faaliyetler: Okur yazarlığın tesisi, anne-çocuk eğitimi ve meslek kazandırma birimleri.

Belediyelere sosyal belediyeçilik kapsamında verilen yetki ve sorumluluk bağlı oldukları kanunlar tarafından düzenlemeye tabi tutulmaktadır. Bu hizmetler gerektiği zaman yapılacak reformlar sayesinde mevcut şartlara uyumlu hale getirilebilmektedir. Sosyal içerikli hizmetlerin belediyeler tarafından sunulması esnasında adil ve eşit dağılımın göz önüne alınması gerekliliği unutulmamalıdır.

3. Sosyal Bütçe Kavramı

Kamu idaresince yüklenilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesine yönelik yapılacak harcamalar ile bu harcamaların finansmanını sağlayacak gelirlere ilişkin tahminlerin yıllık olarak yer aldığı hukuki, mali, siyasi fonksiyonları barındıran çizelge kavram olarak bütçenin karşılığı olarak ifade edilmektedir. Bütçenin, gelir ve gider kalemlerinde maliye politikasının amaçları doğrultusunda ayarlama yapmak suretiyle kamu maliyesine yön verilmektedir.

Bütçeye, devletin sosyal ve siyasi yapısından bağımsız olmakla birlikte hizmetlerin sunumunda önemli bir anlam yüklenmektedir. Ekonomide özel kesim ve kamu kesimi arasında mevcut kaynakların dağılımında başvurulan araç olma özelliği bulunan bütçe, ekonomideki kıt kaynakların etkin ve verimli dağıtımında önemli bir fonksiyona sahiptir (Demircan, 2008, s. 15).

Bütçenin klasik işlevlerinin yanı sıra değişen dünya düzeninde modern anlayışlar doğrultusunda yeni güncel yaklaşımlar kazandırılmıştır. Bunlardan biri sosyal bütçeleme anlayışıdır. Bu sistemde; sağlık, eğitim, emeklilik sistemi ve sosyal güvenlik gibi dağıtımında adalet ve eşitlik kavramlarının ön planda tutulduğu çeşitli sosyal politikaların toplumsal işleyişte negatif pozisyonda yer alan gruba yönelik gerçekleştirilen harcamalar yer almaktadır. Harcamaların kamu ya da özel kesimce yapılması önem arz etmemekte, meclise sunulan sosyal yardım tutarlarının bilgilendirilmesi esas alınmaktadır (Şeker, 2011, s. 22-23).

Sosyal bütçeleme iki temel amaca hizmet etmektedir. Bunlardan ilki, sosyal politika oluşumuna dair planlama süreci diğeri ise orta vadeli finansal planlama sürecinin bir parçası olmasına yöneliktir. Bu bağlamda ulusal mali planlamada makro bir gereç olarak kabul edilmektedir. Sosyal koruma sistemlerinin finansmanında da başvurulan bütçeleme anlayışı aynı zamanda; sosyal barışın korunması, işçiler üzerinde olumlu tesir, sağlık ve erken emeklilik sistemleri üzerinde faktör verimliliği sağlamak suretiyle ekonomik büyümeye katkıda bulunmaktadır (Scholz vd. , 2000, s. 5).

Bireylerin topluluk halinde talep ettikleri tercih ve önceliklerin bir temsili niteliğinde olan bütçe; analiz, uygulama ve performans ölçümlerine konu olmaktadır. Bazı durumlarda kamu kesiminin performans değerleri başarısızlıklar nedeniyle azalmakta meydana gelen aksaklıklar sebebiyle toplumda dezavantajlı kesim zarar görebilmektedir. Bu durumda önerilen görüş sosyal dışlanma ve ayrımcılığa maruz kalanların sahip olduğu hakların gözetildiği bir bütçe sistemidir (Deles, 2014, p. 4). Merkezi yönetim tarafından hazırlanmak kaydıyla yürütülen merkezi yönetim bütçelerinde ayrı bir sosyal bütçe uygulaması mevcut değildir, fakat mali tevzin kapsamında, yerel idarelere ilgili kanunlarda gösterilen şekillerde bütçe hazırlama ve uygulama yetkisi tanınmıştır. Merkezi idarelerin yönetimdeki mevcut boşluklarını doldurmakla

yükümlü olan yerel idareler belirlenen sosyal politikaları yerine getirirken sosyal bütçeleme uygulamalarına başvurabilmektedirler.

4. Kütahya Belediyesi Sosyal Belediyecilik Uygulamalarının Bütçe Performansı

Kütahya Belediyesi'nin performans programı ile birlikte faaliyet raporları değerlendirilmeye alınmış, gelir kaynaklarının sosyal bütçe kavramı esas alınarak sosyal politikalar kapsamında değerlendirilmelerine ilişkin mevcut durumlar çalışmada yer almıştır. Bu doğrultuda yerel seçimlerin gerçekleştiği 2019 yılı itibarıyla günümüze kadar hazırlanan belgelerdeki bilgilere yer verilmiştir.

Kütahya Belediyesi'nin yönetim görüşü 5 temel slogan çerçevesinde şekillenmektedir. Bunlar; Açık Kapı Belediyeciliği, Katılımcılık, Mali Saydamlığa Sahiplik ile birlikte çalışmanın ana temasını oluşturan Sosyal Belediyecilik ve Yerelde Buluşma şeklindedir. Bu doğrultuda hazırlanan Kütahya Belediyesinin faaliyet raporlarında idarenin stratejik amaç olarak sosyal belediyecilik kavramının en doğru şekilde hayata geçirilmesi gerekliliği belirtilmiştir. Buna istinaden 3 temel hedef ortaya konmuştur. Bunlar (Kütahya Belediyesi Faaliyet Raporu, 2019, s.51);

-Toplumda yoksul sayılan kesimin dayanışma ortamı hazırlayarak yaşam standartlarını iyileştirmek,

-Şehirde ikamet eden dezavantajlı bireylerin gündelik hayata tutunmasını sağlamak,

-Şehrin imajını sosyal planlamalar etrafında şekillendirmektir.

Belediyenin yine aynı raporda yer verdiği performans hedefleri arasında sosyal bütçe kavramı çerçevesinde değerlendirilebilecek olan hedef;

-Şehrin sosyal refah düzeyinin yükseltilmesi,

-Kaynakların etkin, verimli ve yaşanabilir bir çevreye katkı sağlayacak şekilde kullanılması şeklindedir.

Belediyede faaliyette bulunan müdürlükler ve bunlar tarafından yerine getirilen hizmet ifaları tablolar halinde kurumsal kodlama ile faaliyet raporlarında yer almaktadır. Sosyal içerikli gerçekleştirilen hizmetlerle yükümlü olan müdürlüklerin; Kadın ve Aile Hizmetleri, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü ve Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü olduğu belirtilmektedir. Raporlarda söz konusu müdürlüklerin üstlendiği hizmetler sıralanmaktadır. Kütahya Belediyesi tarafından yürütülen uygulamalardan Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğüne gerçekleştirilenlerden bazıları aşağıda yer almaktadır (KB Faaliyet Raporu, 2022, s.29);

-Hilal Kart uygulaması,

-Sıcak aş dağıtımı,

-Ev temizliği hizmeti,

-Afet zamanlarında barınma imkânı sağlayan mekanlar,

-Yolda kalan kişilere ulaşımına destek imkânı,

-Yakıt yardımı (odun, kömür vs.).

Hazırlanan son rapor doğrultusunda belediye idaresinin amaçları arasında sosyal belediyecilik kavramına yer verildiği ve bu uygulamaların gerçekleştirilirken eşitlik ve hakkaniyetin ön planda tutulması gerekliliği belirtilmektedir. Hedefler ise aşağıda yer alan kesimlerin sosyal refah seviyelerini yükseltmek şeklindedir. Bunlar (KB Faaliyet Raporu, 2023, s.30-31);

-Yaşlı ve engelli kesim,

-Şehit, gazi ve yakınları ile onların altsoyları,

-Kadınlar ve çocuklar,

-Yeni çocuk sahibi olan kesim,

-Hasta ve yakınları,

-Uyuşturucu kullanan kesim,

-Evde bakım hizmetine başvurması gerekli olan kesimdir.

Yukarıda belirlenen hedefin yerine getirilmesi amacıyla performans göstergeleri belirlenmiştir. Bunların detaylı verileri aşağıda yer alan toplam 12 hedef 12 tablo olmak üzere açıklanmaktadır. Projeler yerel seçimlerin gerçekleştirildiği 2019 yılında yatırım programına

alınmış fakat ayrılan bütçe ve performans durumları 2021, 2022 ve 2023 yılları dikkate alınarak tablolarda yer verilmiştir.

Tablo 1’de sosyal belediyeciliğe yönelik amacın ilk hedefi olan yaşlı ve engelli kesimin yaşam kalitesine yönelik hizmetler yer almaktadır. Bu hizmetlerden sorumlu birimin Fen İşleri Müdürlüğü olduğu ilgili raporda belirtilmektedir.

Tablo 1: Yaşlıların ve Engellilerin Yaşam Kalitesinin Geliştirilmesi Ve Refahının Sağlanması Amacıyla Sosyal Alanlar Oluşturmak

Performans Göstergeleri	Ölçü Birimi	2019 Başlangıç Değeri	2022 Hedeflenen	2022 Gerçekleşen	Değerlendirme
Engelsiz yaşam merkezi	%	0	100	100	Hedefe ulaşıldı
Mahalle Konağı sayısı	Adet	18	24	25	Hedefe Ulaşıldı.
Performans Göstergeleri	TL		Toplam Kaynak İhtiyacı 2022 yılı	Toplam Kaynak İhtiyacı 2023 yılı	Ekonomik Kod
Engelsiz yaşam merkezi			1.000,00	-	Sermaye Giderleri
Mahalle Konağı sayısı			10.000.000,00	40.000.000,00	

Kaynak: Kütahya Belediyesi 2019, 2020, 2021, 2022 ve 2023 Faaliyet Raporu ve Performans Programında yer alan bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır.

Performans göstergelerine bakıldığında her iki göstergede hedefe ulaşıldığı görülmektedir. Belirlenen iki performans göstergesi için gerçekleştirilen harcamalar belediyenin “Sermaye Giderleri” kodlamasında yer almaktadır. Mahalle konakları oluşumuna ilişkin belirtilen kaynak ihtiyacı bir önceki yıla göre 4 kat artış göstermiştir.

Tablo 2’de yer alan Sosyal belediyeciliğe yönelik amacın 2. hedefi olan Şehit ve gazi yakınlarımızın çocuklarına yönelik istihdam olanaklarını artırma amaçlı gerçekleştirilen hizmetler yer almaktadır. Bu hizmetlerden sorumlu birimin İnsan Kaynakları Eğitim Müdürlüğü olduğu ilgili raporda belirtilmektedir.

Tablo 2: Şehit ve Gazi Yakınlarımızın Çocuklarına Yönelik İstihdam Olanaklarını Arttırmak

Performans Göstergeleri	Ölçü Birimi	2019 Başlangıç Değeri	2022 Hedeflenen	2022 Gerçekleşen	Değerlendirme
Belediye bünyesinde istihdam edilecek engelli sayısı	Adet	32	38	50	Hedefe ulaşıldı
Belediye bünyesinde İstihdam edilen eski hükümlü personel sayısı	Adet	10	10	10	Hedefe Ulaşıldı.
Belediye bünyesinde istihdam edilen şehit yakını ve gazi sayısı	Adet	0	15	0	Başvuru tercihlerinin sonuçları beklenmekte.
Performans Göstergeleri	TL		Toplam Kaynak İhtiyacı 2022 yılı	Toplam Kaynak İhtiyacı 2023 yılı	Ekonomik Kod
Engelli/Hükümlü İstihdamı Projesi			2.987.000,00	4.200.000,00	Mal ve Hizmet Alım Giderleri
Şehit Yakınlarımız ve Gazilerimiz İstihdam Projesi			396.000,00	650.000,00	

Kaynak: KB 2019, 2020, 2021, 2022 ve 2023 Faaliyet Raporu ve Performans Programında yer alan bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır.

Performans göstergelerine bakıldığında her iki göstergede hedefe ulaşıldığı, kalan hedef içinde başvuru tercih sonuçlarının beklendiği görülmektedir. Performans göstergelerine ilişkin performans programlarında yer alan tutarlara bakıldığında her iki projeye ilişkin kaynak ihtiyacının bir önceki yıla nazaran yükseltildiği ve bu harcamaların bütçe içerisinde Mal ve Hizmet Alım Giderleri başlığı altında yer verildiği görülmektedir.

Tablo 3’de yer alan Sosyal belediyeciliğe yönelik amacın 3. hedefi olan Kadınların ve çocukların fırsat eşitsizliğinin azaltmaya yönelik gerçekleştirilen hizmetler yer almaktadır. Bu hizmetlerden sorumlu birimin Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü olduğu ilgili raporda belirtilmektedir.

Tablo 3: Kadınların ve Çocukların Fırsat Eşitsizliğinin Azaltılıp, Toplumdaki Varlığını Güçlendirmeye ve Aile Kültürünü Geliştirmeye Yönelik Hizmetler Vermek ve Bu Hizmetleri Sürdürülebilir Kılmak

Performans Göstergeleri	Ölçü Birimi	2019 Başlangıç Değeri	2022 Hedeflenen	2022 Gerçekleşen	Değerlendirme
Cinsiyet eşitliği, hukuk ve kadın hakları, istihdam konusunda düzenlenecek organizasyon sayısı	Adet	0	11	5	Hedef Gösterge Değerine %45,45 Oranında Ulaşılmıştır.
Danışmanlık hizmeti verilecek evlenme kararı alan ya da boşanma aşamasındaki çift sayısı	Adet	0	200	293	Hedefe Ulaşıldı.
Sağlık taraması yapılacak kadın sayısı	Adet	0	150	0	Proje çalışmaları devam etmektedir.
Kadın Dayanışma Kooperatifi sayısı	Adet	0	1	1	Hedefe Ulaşıldı.
Kadın Konukevi kapasite sayısı	Adet	0	12	0	Proje çalışmaları devam etmektedir.
Belediye bünyesinde kadın İstihdam oranı	%	12,17	14	15,73	Hedefe Ulaşıldı.
Performans Göstergeleri	TL		Toplam Kaynak İhtiyacı 2022 yılı	Toplam Kaynak İhtiyacı 2023 yılı	Ekonomik Kod
Aile Eğitimi ve Rehberlik Merkezi Projesi			200.000,00	450.000,00	Mal ve Hizmet Alım Giderleri
Sağlıklı Bireyler ve Toplum Projesi			200.000,00	350.000,00	Mal ve Hizmet Alım Giderleri
Kadın, Çocuk Danışma ve Dayanışma Merkezi Projesi			320.000,00	1.000.000,00	Personel Giderleri /Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi /Mal Ve

				Hizmet Alım Giderleri/Cari Transferler
Kadın Dayanışma Kooperatifi Projesi		50.000,00	100.000,00	Mal ve Hizmet Alım Giderleri

Kaynak: KB 2019, 2020, 2021, 2022 ve 2023 Faaliyet Raporu ve Performans Programında yer alan bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır.

Performans göstergelerine bakıldığında her ilk gösterge dışında hedefe ulaşıldığı, bir kısmının da çalışmalarına devam edildiği için sonuca ulaştırılmadığı görülmektedir. Performans göstergelerine ilişkin performans programlarında yer alan tutarlara bakıldığında En fazla kaynak ihtiyacının kadın ve çocuklara yönelik danışma merkezlerinin kurulumunda yaşandığını görmekteyiz.

Tablo 4'te yer alan Sosyal belediyeciliğe yönelik amacın 4. hedefi olan çocukların gelişimine katkı sağlayacak güvenli ortamlar oluşturmaya yönelik gerçekleştirilen hizmetler yer almaktadır. Bu hizmetlerden sorumlu birimin Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü olduğu ilgili raporda belirtilmektedir.

Tablo 4: Çocukların Gelişimine Katkı Sağlayacak Güvenli Ortamlar Oluşturmak

Performans Göstergeleri	Ölçü Birimi	2019 Başlangıç Değeri	2022 Hedeflenen	2022 Gerçekleşen	Değerlendirme
Belediye bünyesinde hizmet verecek kreş sayısı	Adet	0	3	3	Hedefe ulaşıldı
Kreşlerde ücretsiz eğitim görecekt ihtiyacı sahibi çocuk sayısı	Adet	8	24	24	Hedefe Ulaşıldı.
Çocuk şefkat evi kapasitesi	Adet	0	10	8	Hedef Gösterge Değerine %80 Oranında Ulaşılmıştır.
Çocuk Köyü tamamlanma oranı	Adet	0	75	45	Hedef Gösterge Değerine %60 Oranında Ulaşılmıştır.
Performans Göstergeleri	TL		Toplam Kaynak İhtiyacı 2022 yılı	Toplam Kaynak İhtiyacı 2023 yılı	Ekonomik Kod
Kreşler Projesi			450.000,00	2.100.000,00	PERSONEL GİDERLERİ /SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET PRİMİ /MAL VE HİZMET ALIM GİDERLER
Çocuk Köyü Projesi			10.000,00	1.000,00	Mal ve Hizmet Alım Giderleri

Kaynak: KB 2019, 2020, 2021, 2022 ve 2023 Faaliyet Raporu ve Performans Programında yer alan bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır.

Performans göstergelerine bakıldığında ilk iki göstergede hedefe ulaşıldığı, son iki göstergede belirtilen oranlarda başarıya ulaşıldığı görülmektedir. Burada iki farklı projenin yer aldığı ve kreş harcamalarına bir önceki yıldan yaklaşık 4,5 kat daha fazla kaynağa ihtiyaç duyulduğu görülmektedir.

Tablo 5'te yer alan Sosyal belediyeciliğe yönelik amacın 5. hedefi olan yeni bebek sahibi olan ve ihtiyaç sahibi ailelere sosyal destek sağlamaya yönelik gerçekleştirilen hizmetler yer almaktadır. Bu hizmetlerden sorumlu birimin Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü olduğu ilgili raporda belirtilmektedir.

Tablo 5: Yeni Bebek Sahibi Olan ve İhtiyaç Sahibi Ailelere Sosyal Destek Sağlamak

Performans Göstergeleri	Ölçü Birimi	2019 Başlangıç Değeri	2022 Hedeflenen	2022 Gerçekleşen	Değerlendirme
Hilal Bebek kapsamında bebek çantası verilecek aile sayısı	Adet	150	1000	1365	Hedefe ulaşıldı
Yerel Gastronomik Bebek maması yardımı yapılacak aile sayısı	Adet	0	300	0	Proje çalışmaları devam etmektedir.
Gıda bankasından yararlanmak isteyen vatandaşların taleplerini karşılama oranı	%	60	65	100	Hedefe ulaşıldı.
Performans Göstergeleri	TL		Toplam Kaynak İhtiyacı 2022 yılı	Toplam Kaynak İhtiyacı 2023 yılı	Ekonomik Kod
Hilal Bebek Projesi			200.000,00	500.000,00	Cari Transferler
Gıda Bankacılığı Projesi			1.000.000,00	2.000.000,00	Cari Transferler
Yerel Gastronomi Projesi			100.000,00	500.000,00	Mal ve Hizmet Alım Giderleri

Kaynak: KB 2019, 2020, 2021, 2022 ve 2023 Faaliyet Raporu ve Performans Programında yer alan bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır.

Performans göstergelerine bakıldığında iki göstergede hedefe ulaşıldığı, bir göstergede çalışmaların devam ettiği belirtilmektedir. Performans programlarında 3 adet proje yer almakta ve kaynak ihtiyacı önceki yıla göre artış göstermektedir.

Tablo 6'da yer alan Sosyal belediyeciliğe yönelik amacın 6. hedefi olan defin işlemleri ile mezarlık düzenleme, bakım ve onarıma yönelik gerçekleştirilen hizmetler yer almaktadır. Bu hizmetlerden sorumlu birimin Destek Hizmetleri Müdürlüğü olduğu ilgili raporda belirtilmektedir.

Tablo 6: Mezarlık Ziyaretlerinin Düzenli ve İnançlarımıza Yakışır Biçimde Olması İçin Gerekli Tedbirleri Almak ve Defin Hizmetlerini Ücretsiz Olarak Sunmak

Performans Göstergeleri	Ölçü Birimi	2019 Başlangıç Değeri	2022 Hedeflenen	2022 Gerçekleşen	Değerlendirme
İl genelinde cenaze defin taleplerini	%	100	100	100	Hedefe ulaşıldı

ücretsiz karşılama oranı aile sayısı					
İl genelinde cenaze nakil hizmetlerini ücretsiz karşılama oranı	%	100	100	100	Hedefe ulaşıldı
Bakım ve onarımı yapılacak mezarlık sayısı	Adet	0	3	7	Hedefe ulaşıldı.
Kroki oluşturulacak mezarlık sayısı	Adet	0	2	2	Hedefe ulaşıldı
Performans Göstergeleri	TL		Toplam Kaynak İhtiyacı 2022 yılı	Toplam Kaynak İhtiyacı 2023 yılı	Ekonomik Kod
Cenaze Defin Hizmetleri Projesi			500.000,00	500.000,00	Cari Transferler
Cenaze Nakil Hizmetleri Projesi			500.000,00	2.000.000,00	Cari Transferler
Mezarlıklar Projesi			100.000,00	500.000,00	Cari Transferler

Kaynak: KB 2019, 2020, 2021, 2022 ve 2023 Faaliyet Raporu ve Performans Programında yer alan bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır.

Performans göstergelerine bakıldığında tüm göstergelerde hedefe ulaşıldığı görülmektedir. Belirlenen 3 adet proje mevcuttur ve bunlara ilişkin harcamalar Cari Transfer kodlaması içerisinde yer almaktadır. En fazla kaynak ihtiyacı cenaze nakil hizmetleri projesine ayrılmıştır.

Tablo 7'de yer alan Sosyal belediyeciliğe yönelik amacın 7. hedefi olan uyuşturucu madde ile mücadele kapsamında yerine getirilen hizmetler yer almaktadır. Bu hizmetlerden sorumlu birimin Kültür Sosyal İşler Müdürlüğü olduğu ilgili raporda belirtilmektedir.

Tablo 7: Son Yıllarda Giderek Yaygınlaşan Uyuşturucu Madde Kullanımıyla Mücadele Etmek Ve Gençlerimizi Bu Tehlikelerden Korumak, Uyuşturucu Kullanımını Önleyici Eğitim ve Rehberlik Çalışmaları Yapmak

Performans Göstergeleri	Ölçü Birimi	2019 Başlangıç Değeri	2022 Hedeflenen	2022 Gerçekleşen	Değerlendirme
Uyuşturucu bağımlılığı ile ilgili organizasyon sayısı	Adet	1	6	11	Hedefe ulaşıldı
Uyuşturucu bağımlısı olan kişilerin ailelerine yönelik destek faaliyetleri sayısı	Adet	0	6	7	Hedefe ulaşıldı
Performans Göstergeleri	TL		Toplam Kaynak İhtiyacı 2022 yılı	Toplam Kaynak İhtiyacı 2023 yılı	Ekonomik Kod
Uyuşturucu Mücadele Merkezi Projesi			80.000,00	100.000,00	Mal ve Hizmet Alım Giderleri

Kaynak: KB 2019, 2020, 2021, 2022 ve 2023 Faaliyet Raporu ve Performans Programında yer alan bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır.

Performans göstergelerine bakıldığında tüm göstergelerde hedefe ulaşıldığı görülmektedir. Bu hedef kaleminde yalnızca 1 proje yürütülmektedir. Buna ilişkin harcamalara Mal ve Hizmet Alım Giderleri kodlamasında yer verilmektedir.

Tablo 8’de yer alan Sosyal belediyeciliğe yönelik amacın 8. hedefi olan hasta ve yakınlarına ilişkin yerine getirilen hizmetler yer almaktadır. Bu hizmetlerden sorumlu birimin Sosyal Yardım İşler Müdürlüğü olduğu ilgili raporda belirtilmektedir.

Tablo 8: Hasta ve Hasta Yakınlarına Sunulan Hizmet Çeşitliliğinden ve Kalitesinden Memnuniyet Sağlamak

Performans Göstergeleri	Ölçü Birimi	2019 Başlangıç Değeri	2022 Hedeflenen	2022 Gerçekleşen	Değerlendirme
Tedavi destek yardımı yapılacak kişi sayısı	Adet	0	45	185	Hedefe ulaşıldı
Hasta nakil hizmeti taleplerinin ücretsiz karşılanma oranı	%	0	70	0	Proje çalışmaları devam etmektedir.
Hasta yakını barınma evi kapasitesi	Adet	0	6	8	Hedefe ulaşıldı
Refakat edilecek kişi sayısı	Adet	0	200	0	Proje çalışmaları devam etmektedir.
Performans Göstergeleri	TL		Toplam Kaynak İhtiyacı 2022 yılı	Toplam Kaynak İhtiyacı 2023 yılı	Ekonomik Kod
Tedavi Destek Yardımı Projesi			50.000,00	300.000,00	Cari Transferler
Hasta Nakil Hizmeti Projesi			300.000,00	600.000,00	Sermaye Giderleri/ Mal ve Hizmet Alım Giderleri
Hasta Yakını Barınma Hizmeti Projesi			100.000,00	50.000,00	Cari Transferler
Hasta Refakat Hizmetleri Projesi			380.000,00	160.000,00	Mal ve Hizmet Alım Giderleri

Kaynak: KB 2019, 2020, 2021, 2022 ve 2023 Faaliyet Raporu ve Performans Programında yer alan bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır.

Performans göstergelerine bakıldığında 2 göstergede hedefe ulaşıldığı, kalan iki göstergede çalışmaların devam ettiği görülmektedir. Belirlenen ve yürütülen hâlihazırda 4 proje bulunmakta ve en fazla ihtiyaç hasta nakil projesine duyulmaktadır.

Tablo 9’da yer alan Sosyal belediyeciliğe yönelik amacın 9. hedefi olan Gelir seviyesi düşük ve yardıma muhtaç vatandaşlara yönelik gerçekleştirilen hizmetler yer almaktadır. Bu hizmetlerden sorumlu birimin Sosyal Yardım İşler Müdürlüğü olduğu ilgili raporda belirtilmektedir.

Tablo 9: Gelir Seviyesi Düşük Ve Yardıma Muhtaç Vatandaşlarımıza Yönelik Sosyal Destek Hizmetlerini Arttırarak, Akıllı Şehircilik Uygulamaları Kapsamında E-Belediye Entegrasyonunu Sağlamak

Performans Göstergeleri	Ölçü Birimi	2019 Başlangıç Değeri	2022 Hedeflenen	2022 Gerçekleşen	Değerlendirme
Barınma evine yerleştirilecek kişi sayısı	Adet	6	18	26	Hedefe ulaşıldı
Yemek yardımı yapılacak kişi sayısı	Adet	144	1080	958	Hedef Gösterge Değerine %86,97Oranında Ulaşılmıştır.
Hilal Kart verilecek aile ferdi sayısı	Adet	4200	13200	22720	Hedefe ulaşıldı
Sosyal yardım kapsamında ikamet kart verilecek kişi sayısı	Adet	0	1050	950	Hedef Gösterge Değerine %90,48 Oranında Ulaşılmıştır.
Toplu sünnet hizmetlerinde talepleri karşılama oranı	%	100	100	100	Hedefe ulaşıldı
Toplu nikah hizmetlerinde talepleri karşılama oranı	%	0	100	0	Proje çalışmaları devam etmektedir.
Bütünleşik Sosyal Yardımlar Veri Tabanı kullanma oranı	%	0	100	0	Proje çalışmaları devam etmektedir.
Performans Göstergeleri	TL		Toplam Kaynak İhtiyacı 2022 yılı	Toplam Kaynak İhtiyacı 2023 yılı	Ekonomik Kod
Kimsesizler Evi Projesi			50.000,00	50.000,00	Mal ve Hizmet Alım Giderleri
Belediye Aşevi Projesi			500.000,00	3.000.000,00	Cari Transferler
Hilal Kart Projesi			3.000.000,00	5.000.000,00	Cari Transferler
Toplu Sünnet Projesi			60.000,00	250.000,00	Cari Transferler
Toplu Nikah Projesi			75.000,00	250.000,00	Cari Transferler
İkamet Kart Projesi (Sosyal Yardım Kapsamında)			150.000,00	150.000,00	Cari Transferler
Şehir Zekası			50.000,00	50.000,00	Mal ve Hizmet Alım Giderleri

Kaynak: KB 2019, 2020, 2021, 2022 ve 2023 Faaliyet Raporu ve Performans Programında yer alan bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır.

Performans göstergelerine bakıldığında 3 göstergede hedefe ulaşıldığı, iki göstergede çalışmaların devam ettiği, kalan 2 hedefte de yüksek oranda performans gerçekleştiği görülmektedir. Yürütülen 7 proje bulunmakta ve belki de sosyal belediyeciliğin vücut bulduğu temel hizmetler bu hedef altında bulunmaktadır. Söz konusu projeler arasında en fazla bütçe ayrılan hilal kart uygulamasıdır.

Tablo 10’da yer alan Sosyal belediyeciliğe yönelik amacın 10. hedefi olan evde bakım hizmetine ihtiyaç duyan vatandaşlara yönelik gerçekleştirilen hizmetler yer almaktadır. Bu hizmetlerden sorumlu birimin Sosyal Yardım İşler Müdürlüğü olduğu ilgili raporda belirtilmektedir.

Tablo 10: Evde Bakım Hizmetlerinin Kurumsallaşması Ve Yaygınlaştırılmasını Sağlamak

Performans Göstergeleri	Ölçü Birimi	2019 Başlangıç Değeri	2022 Hedeflenen	2022 Gerçekleşen	Değerlendirme
Yaşlı Panik butonu koyulacak ev sayısı	Adet	0	30	55	Hedefe ulaşıldı
Bakımı yapılacak yaşlı sayısı	Adet	0	60	0	Proje çalışmaları devam etmektedir.
Engelli ve Yaşlı Bakımı Yapan Personele Verilecek Eğitim Sayısı	Adet	0	6	8	Proje çalışmaları devam etmektedir.
Aile içinde bakımın desteklenmesi amacıyla düzenlenecek eğitim seminer vb. organizasyon sayısı	Adet	0	3	3	Hedefe ulaşıldı
Sağlık destek hizmetleri memnuniyet oranı	%	44,5	60	56,95	Hedef Gösterge Değerine %80,32 Oranında Ulaşılmıştır.
Performans Göstergeleri	TL		Toplam Kaynak İhtiyacı 2022 yılı	Toplam Kaynak İhtiyacı 2023 yılı	Ekonomik Kod
Panik Butonu Projesi			250.000,00	250.000,00	Mal ve Hizmet Alım Giderleri
Evde Yaşlı Bakımı ve Yaşlı Bakımevleri Projesi			150.000,00	500.000,00	PERSONEL GİDERLERİ /SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET PRİMİ

Kaynak: KB 2019, 2020, 2021, 2022 ve 2023 Faaliyet Raporu ve Performans Programında yer alan bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır.

Performans göstergelerine bakıldığında 3 göstergede hedefe ulaşıldığı, iki göstergede çalışmaların devam ettiği, kalan göstergede yüksek oranda performans gerçekleştiği görülmektedir. Söz konusu hedef başlığı altında 2 adet proje mevcuttur.

Tablo 11’de yer alan Sosyal belediyeciliğe yönelik amacın 11. hedefi olan engelli vatandaşların ulaşım olanaklarını arttırmaya yönelik gerçekleştirilen hizmetler yer almaktadır. Bu hizmetlerden sorumlu birimin Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü olduğu ilgili raporda belirtilmektedir.

Tablo 11: Engelli vatandaşlarımızın sosyal hayata katılımlarını arttırmak için, ulaşım kapasitesi ve olanaklarını geliştirmek

Performans Göstergeleri	Ölçü Birimi	2019 Başlangıç Değeri	2022 Hedeflenen	2022 Gerçekleşen	Değerlendirme
Engelli uygunluk denetimi yapılacak otobüs sayısı	Adet	287	287	287	Hedefe ulaşıldı
Mobil Sesli Anons Sistemi uygulamasının engelli vatandaşlar tarafından kullanım oranı	%	0	100	0	Proje çalışmaları devam etmektedir.
Yeni yapılacak engelli otopark yeri sayısı	Adet	20	120	120	Proje çalışmaları devam etmektedir.
Tekerlekli sandalyeler için yapılacak şarj ünitesi sayısı	Adet	2	10	10	Hedefe ulaşıldı
Performans Göstergeleri	TL		Toplam Kaynak İhtiyacı 2022 yılı	Toplam Kaynak İhtiyacı 2023 yılı	Ekonomik Kod
Engelsiz Ulaşım Projesi			250.000,00	250.000,00	Mal ve Hizmet Alım Giderleri
Engelsiz Araç Projesi			150.000,00	250.000,00	Mal ve Hizmet Alım Giderleri

Kaynak: KB 2019, 2020, 2021, 2022 ve 2023 Faaliyet Raporu ve Performans Programında yer alan bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır.

Performans göstergelerine bakıldığında 2 göstergede hedefe ulaşıldığı, iki göstergede çalışmaların devam ettiği görülmektedir. Söz konusu hedefin altında 2 adet projeye yer verilmektedir.

Tablo 12’de yer alan Sosyal belediyeciliğe yönelik amacın sonuncu hedefi olan engelli vatandaşların sosyal refah düzeyi ile birlikte hizmetlere ulaşım kolaylığı sağlanabilmesi adına gerçekleştirilen hizmetler yer almaktadır. Bu hizmetlerden sorumlu birimin Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü olduğu ilgili raporda belirtilmektedir.

Tablo 12: Engelli Vatandaşlarımıza Sunulacak Sosyal Hizmetleri Çeşitlendirilerek Yaygınlaştırmak ve Belediye Hizmetlerinde Engellilere Erişim Olanakları Sağlamak

Performans Göstergeleri	Ölçü Birimi	2019 Başlangıç Değeri	2022 Hedeflenen	2022 Gerçekleşen	Değerlendirme
Tıbbi destek verilecek Engelli kişi sayısı	Adet	0	20	107	Hedefe ulaşıldı
Evde engelli hizmeti verilecek engelli sayısı	Adet	0	30	19	Hedef Gösterge Değerine %63,33 Oranında Ulaşılmıştır.
Belediye Hizmet Binasının engellilere uyumlu hale getirilme oranı	%	0	90	100	Hedefe ulaşıldı
Kent Konseyiyle yapılacak iş birliği sayısı	Adet	0	3	3	Hedefe ulaşıldı

SOSYAL BELEDİYECİLİKTE SOSYAL BÜTÇE UYGULAMALARI: KÜTAHYA BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Engellilere yönelik hizmetlerden memnuniyet oranı	%	42	60	59,4	Hedef Gösterge Değerine %96,67 Oranında Ulaşılmıştır.
Performans Göstergeleri	TL		Toplam Kaynak İhtiyacı 2022 yılı	Toplam Kaynak İhtiyacı 2023 yılı	Ekonomik Kod
Engelli Tıbbi Destek Projesi			100.000,00	100.000,00	Cari Transferler
Evde Engelli Bakımı Projesi			150.000,00	250.000,00	PERSONEL GİDERLERİ /SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET PRİMİ
Engelsiz Belediyecilik Projesi			50.000,00	50.000,00	Mal ve Hizmet Alım Giderleri

Kaynak: KB 2019, 2020, 2021, 2022 ve 2023 Faaliyet Raporu ve Performans Programında yer alan bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır.

Performans göstergelerine bakıldığında 3 göstergede hedefe ulaşıldığı, kalan göstergelerde oransal hedef gerçekleşmesi yaşandığı görülmektedir. Hedef grubunda 3 adet proje yürütülmektedir.

5. Sonuç

Bütçeye yüklenen klasik fonksiyonlardan bağımsız olarak birtakım güncel yaklaşımlar günümüz popülerliğine sahip bulunmaktadır. Bunlar arasında katılımçılık, vatandaş odaklılık ve sosyal bütçeleme anlayışları uygulama alanına en çok sahip olanlardır. Çalışmada ele alınan sosyal bütçeleme anlayışı Kütahya Belediye bütçesi baz alınarak değerlendirilmiştir.

Kütahya Belediyesi stratejik planlamalarda yer alan misyon ve vizyonları doğrultusunda yönetilmektedir. Bunlardan biri ilgili kanunlarda yer alan görev ve sorumluluklarını açık kapı belediyeciliği sloganıyla demokrasinin yerelde gerçekleştirilmesine olanak sağlayıcı görüşüdür. Bir diğer benimsediği görüş katılımçılık şeklindedir. Yine demokrasinin önemli bir unsuru olan katılımçılıkta, beldede ikamet eden kişilerin taleplerinin dikkate alındığı açıkça ifade edilmektedir. Son olarak çalışmanın da ana konusunu oluşturan görüşü sosyal belediyeciliğe ilişkindir. Kurumun organlarınca sosyal planlamalar belirlenerek sahip olunan kaynaklar doğrultusunda uygulanması söz konusudur. Burada halkın belirli dezavantajlı kesiminin toplumsal düzen içerisinde refah seviyesini asgari ölçüde tutmak amaçlanmaktadır. Belediyenin faaliyet raporlarında sosyal belediyecilik vurgulanarak adalet ve eşitlik kavramlarına atıfta bulunulmuştur.

Kütahya Belediyesi'nin performans programında yer alan sosyal belediyeciliğe yönelik temelde 12 adet performans göstergesi mevcuttur. Bu göstergeler için ihtiyaç duyulan kaynaklara ilişkin tutarlara bütçede ekonomik kodlamalar vasıtasıyla yer verilmektedir. Bunun yanı sıra performans programlarıyla yürütülen hedef gruplarının altında projelere yer verilmektedir.

Kütahya Belediyesi'nin yürütmekte olduğu proje ve hedeflere bakıldığında sosyal planlama olarak nüfus ölçeği bakımından eş değer olan belediye grupları arasında diğerlerinin önünde olduğunu söylemek mümkündür. Çok sayıda yürüttüğü proje ve hedefe ulaşım açısından başarı oranının yüksekliğini ifade etmek doğrudur. Tüm bu projelere ayrılan kaynak ihtiyaçları bir önceki yıla nazaran arttırılmakta, seçilen projelerin devamlılığı sağlanmaktadır.

Sosyal bütçe, bir sosyal planlama bütçe döngüsünü ifade etmektedir. Yıllık olarak hazırlanan kamu bütçesinden bağımsız bir bütçeyi düşündürmemelidir. Sosyal planlama ve hedefler stratejik planlamalarla saptanmakta ve söz konusu hizmetlerin finansmanı sahip olunan gelirler tarafından gerçekleştirilmektedir. Merkezi idarenin bütçesine yüklenen anlamlar dışında

yerelde hizmetlerin aksamaması adına tanınan mali özerklik sebebiyle belediye bütçelerine büyük görevler düşmektedir. Çalışmada, tüm bu yapılan açıklamalar doğrultusunda Kütahya Belediyesi'nin sosyal bütçeleme ve sosyal belediyecilik kavramlarının hayat bulması adına gerçekleştirdiği çalışmaların başarılı olduğu proje ve verilerle ortaya konmaktadır.

Yazar Katkı Oranı (Author Contributions): İrem ERASA AKÇA (%100)

Yazarın Etik Sorumlulukları (Ethical Responsibilities of Authors): Bu çalışma bilimsel araştırma ve yayın etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Çıkar Çatışması (Conflicts of Interest): Çalışmadan kaynaklı çıkar çatışması bulunmamaktadır.

İntihal Denetimi (Plagiarism Checking): Bu çalışma intihal tarama programı kullanılarak intihal taramasından geçirilmiştir.

KAYNAKÇA

- Altan, Ö. Z. (2004). *Uluslararası Çalışma Normları*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıkğretim Yayınları.
- Arslanel, M. N. & Eryücel, E. (2011). “Modern Devlet Anlayışın Felsefi Temelleri” , *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2): 1-20.
- Beriş, H. E. (2006). *Küreselleşme Çağında Egemenlik*, Ankara: Lotus Yayınları.
- Buğra, A. (2016). *Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye’de Sosyal Politika*, İstanbul: İletişim Yayıncılık.
- Bulut, N. (2003). “Küreselleşme Sosyal Devletin Sonu Mu?”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 52(2): 173-197.
- Çarkçı, A. (2007). *Kent Yönetimine Farklı Bakışlar Yerel Perspektiften Ekonomi, Siyaset ve Yönetim*, İstanbul: Şehir Yayınları.
- Çelik, A. (2010), “Muhafazakâr Sosyal Politika Yönelimi: Hak Yerine Yardım – Yükümlülük Yerine Hayırseverlik”, *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 42(1): 63-81.
- Deles, P., Mendoza, R. U. & Vergara, G. (2010). “Social Budgeting Initiatives and Innovations: Insights Using a Public Finance Lens”, <https://www.researchgate.net/publication/228958685>, Erişim Tarihi: 18.08.2023
- Demircan, S. E. (2008). “2007 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri ve 2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi” , *The Journal of Accounting and Finance*, 38: 14-27.
- Eroğul, C. (2017). *Devlet Nedir?* , İstanbul: Yordam Kitap.
- Eryılmaz, B. (2000). *Kamu Yönetimi*, İstanbul: Erkam Matbaası.
- Gökbunar, R. & Kovancılar, B. (1998). “Sosyal Refah Devleti ve Değişim”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3: 251-266.
- Güler, B. A. (2006). Sosyal Devlet ve Yerelleşme, *Memleket Siyaset Yönetim*, 1(2), <http://www.yayed.org/uploads/yuklemeler/msy-2-3.pdf> Erişim Tarihi: 19.08.2023.
- Gümüş, A. T. (2010). “Sosyal Devlet Anlayışının Gelişimi ve Dönüşümü”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18(2): 117-158.
- Günday, M. (2002). *İdare Hukuku*, Ankara: İmaj Yayınevi.
- Hobsbawn, E. (1993). *1780’den Günümüze Milletler ve Milliyetçilik: Program, Mit, Gerçeklik*, (Çev Osman Akınbay), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Karakış, E. (2009), “Küreselleşen Dünya Yönetiminde Yerel Yönetimler Bağlamında Sosyal Politika” , Cumhuriyet Üniversitesi Ç.E.E.İ., Yüksek Lisans Tezi, Sivas.
- Kesgin, B. (2008). “Yoksulluğa Yerel Müdahale “Sosyal Belediyecilik” Karşılaştırmasında Eminönü ve Beşiktaş Belediyeleri Örnekleri”, Onaylanmış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Kütahya Belediyesi (2019). 2019 Mali Yılı Performans Programı, Kütahya.
- Kütahya Belediyesi (2020). 2020 Mali Yılı Performans Programı, Kütahya.
- Kütahya Belediyesi (2021). 2021 Mali Yılı Performans Programı, Kütahya.
- Kütahya Belediyesi (2022). 2022 Mali Yılı Performans Programı, Kütahya.
- Kütahya Belediyesi (2023). 2023 Mali Yılı Performans Programı, Kütahya.

- Kütahya Belediyesi (2019). 2019 Faaliyet Raporu, Strateji Geliştirme Müdürlüğü, Kütahya.
- Kütahya Belediyesi (2020). 2020 Faaliyet Raporu, Strateji Geliştirme Müdürlüğü Kütahya.
- Kütahya Belediyesi (2021). 2021 Faaliyet Raporu, Strateji Geliştirme Müdürlüğü Kütahya.
- Kütahya Belediyesi (2022). 2022 Faaliyet Raporu, Strateji Geliştirme Müdürlüğü Kütahya.
- Kütahya Belediyesi (2023). 2023 Faaliyet Raporu, Strateji Geliştirme Müdürlüğü Kütahya.
- Özaydın, M. M. (2008). “Küresel Etkilerle Şekillenen Sosyal Politika Anlayışı Ekseninde Sosyal Politikaların Geleceğini Tartışmak” , *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*,10(1): 163 – 180.
- Özbudun, E. (2010). *Türk Anayasa Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları.
- Pekküçükşen, Ş. (2004), “*Sosyal Belediyecilik ve Selçuklu Belediyesi Şefkat Evleri Örneği*”, Yerel Yönetimler Kongresi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, 459–466.
- Seyyar, A. (2008). *Yerel Siyasetin Gelişiminde Sosyal Politikanın Önemi*, İstanbul: Okutan Yayınları.
- Sunal, O. (2011). “Sosyal Politika: Sosyal Adalet Açısından Kuramsal Bir Değerlendirme”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 66(3): 283-305.
- Scholz, W. (2000). *Social Budgeting*, Geneva: International Labour Office.
- Şeker, M (2011). *Yerel Yönetimlerde Sosyal Bütçeyi İzleme Raporu*. İstanbul: TESEV Yayınları.
- Şenkal, A. (2005). *Küreselleşme Sürecinde: Sosyal Politika*, İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Türkoğlu, İ. (2013). “Sosyal Devlet Bağlamında Türkiye’de Sosyal Yardım ve Sosyal Güvenlik” , *Akademik İncelemeler Dergisi*, 8(3): 275-305.
- Ulusoy, A. & Akdemir, T. (2009). “Yerel Yönetimler Ve Mali Özerklik: Türkiye Ve Oecd Ülkelerinin Karşılaştırmalı Analizi”, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(21): 259-287
- Zabunoğlu, Y. K. (1973). *Kamu Hukukuna Giriş: Devlet Tanım-Kaynak-Unsurlar*, Ankara: Sevinç Matbası.